

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

**ОБҐРУНТУВАННЯ ТА ОЦІНКА РИЗИКІВ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ ТА
ТОРГІВЛІ**

підготовки магістра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво та торгівля
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та
організація бізнесу

Силабус освітнього компонента ОБҐРУНТУВАННЯ ТА ОЦІНКА РИЗИКІВ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ ТА ТОРГІВЛІ підготовки магістра у галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 076 Підприємництво та торгівля, за освітньо-професійною програмою Підприємництво, торгівля та організація бізнесу

Розробник: Волинець І. Г., доцент кафедри менеджменту, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми

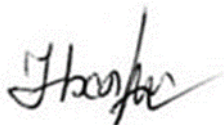

Людмила ШОСТАК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту

Протокол 1 від 26 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

Наталія ХОМІЮК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 076 Підприємництво та торгівля Підприємництво, торгівля та організація бізнесу Другий (магістерський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів ECTS 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 1
		Лекції 24 годин
		Практичні 22 години
		Самостійна робота 66 годин
ІНДЗ: немає		Консультації 8 годин
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

ПІБ – Волинець Ірина Григорівна

Науковий ступінь – кандидат економічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри менеджменту

Контактна інформація викладача:

Телефон 0661755785

Електронна пошта: irina.volynets@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, корпус G ВНУ імені Лесі Українки

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Освітній компонент «Обґрунтування та оцінка ризиків у підприємстві та торгівлі» спрямований на формування умінь та навичок з виявлення, оцінювання та управління ризиками у підприємстві та торгівлі в умовах невизначеності та використання методів і заходів із уникнення, попередження і зниження рівня ризику у діяльності господарюючого суб'єкта.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета вивчення освітнього компонента – оволодіння системою компетентностей щодо використання інструментарію, методики та методів проведення управлінського аналізу ризику у підприємстві та торгівлі.

Основними завданнями освітнього компонента є: вивчення сутності, значення та видів ризиків у підприємстві та торгівлі; дослідження основних прийомів і методів ризик-менеджменту для проведення оцінки ризиків; набуття практичних навичок визначення ступеня і міри ризику та інструментів впливу на його уникнення.

3. Методи навчання: інтерактивні методи (інтерактивна лекція з використанням вербальних та ілюстративно-демонстраційних методів: розповідь, пояснення, дискусія, презентація, демонстрація, запитання-відповідь), практичні методи (практичні завдання, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань, творча робота, евристичний метод), самостійна робота.

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Фахові компетентності

СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва та торгівлі.

СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

СК 5. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проєктів в підприємницькій та торговельній діяльності.

СК 6. Здатність планувати і проводити наукові дослідження з використанням теоретичних та прикладних досягнень в сфері підприємництва та торгівлі.

СК 7. Здатність обирати і використовувати загальнонаукові та спеціальні методи для проведення прикладних досліджень у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

СК 9. Здатність володіння знань з методології наукових досліджень, інформаційних технологій професійної діяльності, теорії змін та комунікацій у професійній діяльності українською та іноземними мовами.

СК 10. Здатність до прийняття інвестиційних рішень щодо вибору напрямів та інструментів інвестування і організації управління інноваційно-інвестиційною програмою та інвестиційним портфелем підприємства.

Програмні результати навчання

РН 1. Адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

РН 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.

РН 4. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.

РН 5. Професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та торгівлі.

РН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

РН 10. Вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких та торговельних структур за умов невизначеності та ризиків.

5. Структура освітнього компонента

Назва змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лаб.	Сам. роб.	Консультатії	*Форма контролю / Бали**
Змістовий модуль 1. Обґрунтування ризиків у підприємництві та торгівлі						
Тема 1. Невизначеність як передумова виникнення ризику	10	2	2	6		УО, Т, РЗ / 4
Тема 2. Сутність і зміст ризику у підприємництві та торгівлі	11	2	2	6	1	УО, Т, РЗ / 4
Тема 3. Причини виникнення та класифікація підприємницьких ризиків	11	2	2	6	1	УО, Т, РЗ / 4
Тема 4. Обґрунтування управлінських рішень за умов підприємницького ризику	14	4	2	7	1	УО, Т, РЗ / 4
Тема 5. Управління ризиками в підприємництві та торгівлі	12	2	2	7	1	УО, Т, РЗ / 4
Разом за модулем 1	58	12	10	32	4	20

Змістовий модуль 2. Аналіз ризиків у підприємництві та торгівлі						
Тема 6. Концептуальні підходи аналізу підприємницьких ризиків	12	2	2	7	1	УО, Т, РЗ / 4
Тема 7. Методичні засади аналізу ризиків у підприємництві та торгівлі	12	2	2	7	1	УО, Т, РЗ / 4
Тема 8. Якісні методи аналізу та оцінки ризиків у підприємництві та торгівлі	12	2	2	7	1	УО, Т, РЗ / 4
Тема 9. Кількісні методи аналізу та оцінки ризиків у підприємництві та торгівлі	16	4	4	7	1	УО, Т, РЗ / 4
Тема 10. Напрями і методи регулювання та зниження ступеня підприємницьких ризиків	10	2	2	6		УО, Т, РЗ / 4
Разом за модулем 2	62	12	12	34	4	20
Види підсумкових робіт:						
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Всього годин / Балів	120	24	22	66	8	100

Форма контролю*: УО – усне обговорення, Т – тести, РЗ – розв’язування задач.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти (СРЗО) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено вивчення лекційного матеріалу, робота з вивчення рекомендованої літератури, вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни, підготовка до практичних занять, тестування, контрольна перевірка кожним здобувачем освіти особистих знань за питаннями для самоконтролю.

Завдання самостійної роботи здобувачів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані; не мають логічних і розрахункових помилок. Прийом і консультування щодо виконання завдань самостійної роботи здобувачів проводяться викладачем згідно встановленого графіку.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов’язковим компонентом вивчення навчальної дисципліни. Про відсутність з поважних здобувачі освіти зобов’язані доводити до відома викладача заздалегідь. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із деканатом та викладачем.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (<http://bit.ly/3H3YMOС>).

Визнання можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передусє семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-2 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт: опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; - підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів; – перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів; – подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента виставляється з урахуванням результатів модульних контрольних робіт без складання екзамену, якщо здобувач вищої освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компонента, і набрав при цьому не менше 75 балів. Така оцінка виставляється та заноситься до екзаменаційної відомості й індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти у день проведення екзамену за умови його обов'язкової присутності. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки за результатами поточного оцінювання та модульних контрольних робіт, або за бажанням підвищити рейтинг (згідно силабусу освітнього компонента) здобувач вищої освіти складає екзамен у формі тестового контролю. При цьому на екзамен виноситься 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Екзамен складається згідно затвердженого розкладу у формі тестового контролю і містить 25 тестів по 2 бали та одне практичне завдання (10 балів). Максимальна оцінка 60 балів. Тестові завдання складено відповідно до силабусу освітнього компонента

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/ukitbu>).

Питання до екзамену

1. Зміст понять «невизначеність» та «ризик» при прийнятті управлінських рішень.
2. Природа підприємницького ризику.
3. Поняття невизначеності. Зв'язок невизначеності та ризику.
4. Невизначеність та її види.
5. Аналіз чинників невизначеності.
6. Причини виникнення підприємницьких ризиків. Функції підприємницького ризику.
7. Поняття об'єкта, суб'єкта та джерела ризику.
8. Основні елементи ризику.

9. Ризик як об'єктивно-суб'єктивна економічна категорія.
10. Загальні засади класифікації ризиків. Типи і види ризиків.
11. Зовнішні ризики, їх види, сутність, характеристика.
12. Внутрішні ризики, їх види та характеристика
13. Поняття динамічного та статичного ризиків.
14. Середовище формування підприємницьких ризиків.
15. Поняття допустимого, критичного та катастрофічного ризиків.
16. Основні методи виявлення підприємницького ризику.
17. Сутність основних категорій підприємницьких ризиків.
18. Сутність та основні причини виникнення економічного ризику в торговельному підприємстві.
19. Інструментарій врахування, оцінювання ризиків.
20. Впливу ризику на господарські процеси підприємства.
21. Особливості підприємницьких ризиків в умовах війни.
22. Методологія аналізу та оцінки ризику.
23. Сутність якісного оцінювання ризиків.
24. Сутність кількісного оцінювання ризиків.
25. Прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності.
26. Основні прийоми зниження ступеню підприємницького ризику.
27. Заходи мінімізації підприємницького ризику.
28. Диверсифікація як метод зниження ризику.
29. Напрями диверсифікації.
30. Запаси і резерви як спосіб зниження ризиків.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Ігнашкіна Т. Б., Гончарук О. В., Найдовська А. О. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків. Частина 2 : навчальний посібник. Дніпро : Україн. держ. ун-т науки і технол., 2023. 114 с. URL: <https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8e6b11f3-6321-413d-98fa-f03f01ae1d8d/content>
2. Кравченко М. О., Бояринова К. О., Копішинська К. О. Управління ризиками [Електронний ресурс] : навчальний наочний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/43528>
3. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник / Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 256 с.
4. Полінкевич О. М., Волинець І. Г. Обґрунтування управлінських рішень та оцінювання ризиків: навч. посіб. Луцьк : Вежа Друк, 2023. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). Об'єм даних 9,59 Мб. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/23434>
5. Прийняття управлінських рішень: навчальний посібник / [Ю.Є. Петруня, Б.В. Літовченко, Т.О. Пасічник та ін.] ; за ред. Ю.Є. Петруні. [4-те вид., переробл. і доп.]. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 276 с. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/4070>